मॅन्युअल-1

1. ध्येय/नागारीकांकरीता सुवधिा

मुंबई शहरामध्ये राहणा-या नागरीकांना ववििध आजारांवर उपचार मळि्ण्याच्या आवश्यकतेकरति

2. थोडक्यात माहति

पोलीसी चार्जस अक्ट 1907 ने उददीक्त होऊन ध्येय महानगरपालीकेने मुंबईमध्ये वैद्यकीय सेवा पुरवण्याचे ध्येय बाळ्गले. सन 1909 मध्ये पालकिच्या कमटिीने ठरवलि की, बेटाच्या उतरेस वाढणा-या आवश्यकरीता संपूर्ण सुवधिांनी अद्यायावत असे रुग्णालय नुकत्याच देवाज्ञा झालेले राजे एडवड सातवे हयांच्या स्मणार्थ उभारण्याचे ठरले आण मुंबईमधील नागरकिांकडून रु. 5,52,878/- नधिी गोळा झाला. त्याच बरोबरीने हया वास्तूचे ट्रस्टी सेठ गोवधनदास सुंदरदास हयांनी रु. 12,00,000/- देणागी (हयाची नंतर रु. 14,50,000/- एवढी रक्कम झाली) वैद्यकीय महाविद्यिलयास सेठ गोवधनदास सुंदरदास वैद्यकीय महाविद्यिलयास नांव देण्याचे ठरवून देण्यात आले हयाची रुग्णालय प्रशासनाने मान्यता दलि. श्री. फरिोजशहा मेहता, आण दानशुरांना मागणी केली की, प्राध्यापक आण शक्षिक हे वद्यिावभिुशीत भारतीय असावेत पण सरकारी नोकरादार नसावेत.

सेठ गोवधनदास सुंदरदास वैद्यकीय महाविद्यिलय सन 1 जून 1925 साली सुरु करण्यात आले त्यामध्ये 46 वद्यिर्थ्यामध्ये 6 महलिा होत्या. जगामधील हे 12वे वैद्यकीय महाविद्यिलय होते. पुढील वर्षी त्याची रतिसर सुरुवात झाली आण मुंबई वद्यिपठिाचे भाग बनले. 125 खाटांनी रुग्णालयाची सुरुवात करण्यात आली 15 जानेवारी 1926 रोजी रुग्णांना दाखल करण्यास सुरुवात केली. वैद्यकीय महाविद्यिलयास आण रुग्णालयाचे लवकरच चांगले नांव कमावले आण मोठया संखेने रुग्ण येऊ लागले. नर्संगि शाळा, भारतामधील पहलि व्यवसायोपचार चकिीत्सा शाळा, भौतकिोपचार शाळा आण इलेक्टो-फजीिओलॉजी संस्था एकापाठोपाठ सुरु करण्यात आल्या. आता रुग्णालयामध्ये 1800 रुग्णशय्या आहेत. प्रत्येक वर्षी 15 लक्ष रुग्ण उपचार घेतात

3. करतव्य, कारयप्रणाली आण कार्यक्षमता

1. मेडीकल रलीिफ अड एज्युकेशन

महानगरपालकि आरोग्य वभिागाद्वारे रोग नवािरण्याकरति ववििध् उपाय योजना आखतात आण नागरकिांच्या आरोग्याचे नरिनरिाळ्या आजारांपासून रक्षण करतात. शहरामधील अतशिय गजबजलेल्या वस्तीमध्ये आजार पणावर तात्काळ् उपाय योजना दलि्या जातात.

2. शरीररचना शास्त्र वभिाग

डपिार्टमेट आफ सायन्स अड टेक्नॉलॉजी (डीएसटी), गव्हरमेंट आफ इंडयिा, नवी दलि्ली हयांच्या कडून शररचिना शास्त्र वभिागाला अतशिय महत्वाची मदत मळिाली. हया फंड फॉर इन्फास्टक्रचर डेव्हलोपमेंट इन सायन्स अड टेक्नालॉजी मधून (पहलि) मायक्रोअनॉटोमी वाचनालय आण् लॅन कनेक्शन द्वारा तीन संगणकीय टचींग क्युबीक संगणकाद्वारे प्रश्क्षण व अथ्यात हयामध्ये नुतनकिरण करण्यात आले.

3. शांतीलाल मथुरादास रक्तपेढी

शांतीलाल मभ्रारादास रक्तपेढी ही भारतामधील सवात मोठी रक्तपेढी आहे आण् अग्नेय आशयामधील मोठया रक्तपेढीपैकी एक आहे. त्याबरोबरच दरवष् 36000 बाटल्या रक्त गोळा केले जाते ज्यामधील 60 रक्तदान नातेवाईकांकडून करण्यात आले. तरुण मीत्र मंडळाने 11 जानेवारी 2004 मध्ये आयोजीत केलेल्या रक्तदान शबीिरामध्ये एका दविसांत 2405 बाटल्या रक्तं गोळा केले. आमची रक्तंपेढी दरवर्षी सुमारे 150 रक्तदान शबिरिांचे मुंबई व मुंबईबाहेर आयोजन करते.

4. हृदयवकिार चकित्सिा वभिाग

हा वभिाग पश्चमि भारतामधील एक अग्रगण्य हृदरोग केंद्र असून येथे नॉन इनव्हेनसीव आणि इन्टरव्हेन्शनल पद्धतीने नदिान व उपचार केले जातात. नॉन इनव्हेनसीव चाचण्यांमध्ये संगणकीय स्ट्रेस टेस्ट, कलर डापलर (लहान तसेच मोठया रुग्णांकरतीं),हेड अप टील्ट चाचणी, डोब्युटामाइन स्टेस टेस्ट हयांचा सामावेश होतो तर इनव्हेझीव प्रक्रीयेमध्ये लहान मलांकरति आणि मोठया माणसांकरीता नदिान वषियिक कॅथेटरायझेशन आणि उपचार पध्दती जशा अरुंद इडपांसाठी व अरुंद रक्त वाहन्यिसिाठी फुग्याच्या सहाय्याने केले जाणारे उपचार, ऍन्जोप्लाटि कॉरोनरी स्टेन, रन्प्लांटेश् न, जन्मत हद्याला छीद्र असलेल्यावर एएसडी, पीडीए आणि हसिडी हयासारखे बीनटाक्याचे उपचार व रेडीओ प्रीक्वेन्सी अब्लेशन चाचणी आणि पेसमेकर/कार्डीओव्हर्टर डीफीब्रीलेटर हयांचे रोपण हया उपचार पध्दतीचा सामावेश होतो.

5. उरोवीकती व उर`शल्य क्रीया वभिाग

हया वभिागाच्या बाहयरुग्ण वभिागामध्ये हया वर्षी मोठया प्रमाणात जुन्या व नवीन रुग्णांनी उपचार घेतले. तसेच मोठया शस्त्क्रीया करण्यात आल्या. हया वभिागातर्फे एम.सीएच(नर्सीग एस.एन.डी.टी. वद्यिापीठ) अभ्यासक्रमाच्या वद्यिार्थ्यानीना पदव्युतर प्रशक्षणि देण्यात येते. हया व्यतरीति व्यिवसायोपचार व भौतकिपिचार शास्त्र, तसेच एक्स्टा कारपोरीअल पर्प्युजन टेक्नॉलॉजीच्या वद्यिार्थ्याना प्रशक्षणि देण्यात येते. इतर वभिायि सहयोगाने मूलभति वज्ञिानातील संशोधन प्रकल्प सक्रीयपणे पार पाडले आणि आंतरराष्ट्रीय स्तरावर प्रकशति होणा-या नयितकालीकांमध्ये प्रसीध्द करण्यात आले. येथील

कर्मचारीवंदाने हया संस्थेतील तसेच बाहेरील शैक्षणकि उपक्रमांमध्ये सहभाग घेतला.

6. मध्यवर्ती चकिीसयिीन जीवरासायनीक प्रयोगशाळा (सीसीबीएल)

सदर वभिगि संपूर्ण रुग्णालयास सी.सी.बी.ए. सेवा पुरवीतो प्रत्येक दविशी एकूण 5000 जीवरासायनकि चाचण्या घेण्यात येतात.

7. चकिीत्सालयीन औषधनमिणिशास्त्र वभिगि

काबामॅक्सेयीन इपेक्झड आणि लॅमोटीनीन हयांच्यामधील सरिमि लेव्हल मोजमाप घेणे हा शेराप्यूटीकल डग मॉनेटरींगचा एक भाग आहे आणि अपस्मार रुग्णांकरति नयिमीतपणे सुरु आहे. फारमाकॉन्जीनोमीक्स प्रयोगशाळा 1 डसिंबर 2004 मध्ये सुरु करण्यात आली.

रा.ए.स्मा. रुग्णालयाच्या ऍडव्हस इन्हेन आफ द मंभ हया इंटरनेंट साईटवर औषधाच्या होणा-या परीमाण कवि प्रतक्रीयाकरीता जागती करण्याकरीता सदर सुरु केले ही योजना, नावीन्यपूर्ण आहे आणि प्रथमच रुग्णालयाने सुरुवात केली आहे.

हया वभिागाद्वारा रुग्णसेवा, शक्षणि, आणि संशोधन हया सुवधिा देण्यात येतात टडिमि बाहयरुग्ण वभिगि चालवला जातो. औषधांचे परीमाण मोजण्यासाठी प्रयोगशाळा आहे. आसीएमआर ने उत्कष्ट वभिगि म्हणून मान्यता दलिेले आणि औषधाशास्त्र वभिगि हे पीसीसीआय डब्ल्एचओ चे एक केद्र आहे.

8. उर औषधवभिगि व पर्यावरण प्रदुषण् संशोधन केंद्र

उर औषधवभिगिामध्ये अत्यानकि फुप्फुसकार्य चाचणी प्रयोगशाळेमध्ये सर्व प्रकारच्या श्वसनाच्या वकतिीनी ग्रस्त असलेल्या रुग्णांच्या नदिानाकरीता वकितीनी ग्रस्त असलेल्या रुग्णांच्या नदिानाकरीता 32 चॅनेल नीद्रा प्रयोगशाळा कार्यान्वीत करण्यात आली आहे. तेथ् फायब्रोप्टीक ब्राकोस्कोपी सुवधिा नदिानात्मक व उपचारात्मक अहोरात्र् पुरवलि जाते. हया वभिगित बाहयरुग्ण व आंतररुग्ण वभिागामधील रुग्णांवर उपचार करण्याची सुवधि् आहे. श्वसनसंस्थ्चे गंभीर वकिि असलेल्या अत्यवस्थ् रुग्णासांठी हया वभिागामध्ये श्वसनवकिार अतीदक्षता कक्ष् आहे.

पर्यावरणावीषयक प्रदूषण संशोधन केद्र हया वभिागाशी सलग्न आहे. येथे मुंबई शहरामधल वायू प्रदुषणामुळे आरोग्यावर होणा-या परणिामाचे वर्षेभ्रर सातत्याने संशोधन करण्यात येते.

मुंबईमधलि 6 वभिागामध्ये 1810 वषियांवर पर्यावरण प्रदुषण संशोध्न केद्र आरोग्य तपासणीखाली अभ्यास केला. तसेच महानगरपालीकेच्या कर्मचा-यांच्या श्वसनाच्या आजाराबाबतच्या अभ्यासक्रमावर प्रकल्प व अभ्यास सूरु करण्यात आला.

ब्रॉकोस्कोपी व फुप्फुसाच्या संबंधीत उपाय हयावर लवकर नदिनि होण्याच्या पध्दतीत सुधारणा करण्यात आली.

9. त्वचारोग, गुप्तरोग व कुष्ठरोगवभिगि

हया वभिागातील बाहयरुग्ण वभिागाबरोबर आंतरुग्ण वभिागही आहे. त्याचप्रमाणे कोड चकिीसा, सोरायसीस चकिीसा, गुप्तरोग आणि त्वचा रोपण शस्त्क्रीया आणि मुरुम चकिीसा हया सारख्या खास चकिीसा सुरु आहेत. तसेच इलेक्टोकॉटरी उतीपरीक्षा केमफील पली आणि पॅरीग , भोवरी काढणे 30 सारख्या लहान शस्त्रकीया पध्दती सुध्दा सुरु आहेत. वभिागाने कोड आणि मुरुम व्रण हयावरील उपचारांकरीता वषिश् शस्त्र्कीया तंत्र् वकिसीत केली आहेत.

लहान मुलांसाठी आठवडयातून एकदा त्वचारोग चकिीत्स सुरु केली आहे. सोरायसीस व कोडाचे रुग्ण ज्याच्यावर साधारण उपचार पध्दतीचा उपयोग होत नाही त्यांच्याकरीता पुवाथेरपी व चकिीत्सालयीन संशोध्न प्रयोगशाळा सुरु करण्यात आली.

10. दंत चकिीत्सा वभिगि

वभिगि 60 वर्षापूर्वी सुरु करण्यात आला कामाचे स्वरुप

- वविीध लहान मुख शस्त्क्रीया पध्दती

सौदर्यवर्धक चकिीत्सा

- दात वाचवण्यिाचे व भरण्याचे काम

शाळेमधील मुंलाकरीता चकिीत्सा

नविासी व पदवीपूर्व वद्यिार्थाकरीता शैक्षणीक अभ्यास क्रम

11. कान नाक घसा वभिगि

हया रुग्णालयाकरीता नाक घसा वभिगि भारतामध्ये आणि परदेशामध्ये वशिष् कामगीरीकरीता ओळखला जातो.

हया वभिगिाच्या दोन युनीटच्या दैनदीन कामामध्ये बाहयरुग्ण् उपचार, आतररुग्ण वभिगिातील कामे, मोठया व लहान शस्त्रकयाि करणे हयाचा सामावेश होतो. हया वभिगित व्ह र्टीगो, कान, मस्तक व मान हयामधील कर्करोग, न्यूरोलॉजी हया वकिरािवर वशिष चकिीत्सल्ये चालवीली जातात.

हया वभिगिाच्या शस्त्रकयािगारात मस्तक व मान हयामधील कर्करोग, एँजीओफायब्रोमा एक्सीजन, फक्शनल एंडोक्सापीक सायन्स सर्जरी स्कलबेस-सर्जरी , ऑटोन्यूरोसर्जरी हया शस्त्रकयाि प्रगत तंत्र् वापरुन केल्या जातात. संपूर्ण भारतामध्ये हया वभिगिि प्रिगत शस्त्रकयाि करीता रुग्ण पाठवीण्यात येतात.

श्रवणकेद्र आणि वाकउपचार पध्दती हा वभिगि प्युअन ऐम ऑडीओमीटर इम्पेडन्स ऑडीओमीटर, बेरा आणि इ.एन.जी. अशा आधुनीक उपकरणाने सुसंज्ज् आहे. हया वभिगित वाकउपचार पध्दती उच्चारामधील दोष्वर दलिी जाते. शस्त्रकयािसाठी माहीती गोळा करण्यासाठी व पदव्युतर वद्यिार्थ्याना शकिवण्यिाकरीता शस्त्रकयािगारात सीसीटीव्ही व कॅमेरा आहे. हया वभिगिामध्ये टेम्पोरेल बोन प्रयोगशाळा असून तेथे पदव्युतर वदियार्थि आणि वरीष्ठ अधकिारी हयांच्याकडून टेम्पोरेल बोन वच्छिेदन केले जाते.

12. आंतरस्त्रावीकविभाग

आंतरस्त्रावीकी वभिगि 1983 पासून सूरु झाला आणि 1986 पासून वभिगिास डी.एम. एन्डोक्राइनॉलॉजीकरीता मान्यता मळिाली. हया वभिगितर्फे 3 मधूमेह चकिीत्सेकरीता, 2 गलग्रंथविकितीकरीता 2 सर्वसाधारण एन्डोक्राइनॉलॉजीकरीता (यौवनरंभ आणि वाढ वकितीसह)

असे 7 बाहयरुग्ण वभिगि चालवलि जातात. एन्डोक्राइन प्रयोगशाळेमध्ये सप्रेरकच्या तपासणीकरीता आणि रक्त शर्करा तपासणीकरीता लागणा-या पध्दतीची सोय उपलब्ध् आहे. हया वभिगिामध्ये अस्थधिनतामापन यंत्राद्वारे तपासणी केली जाते. वभिगिामध्ये मधूमेह, मज्जाततू, आंतरस्तावशास्त्र्, हाडांवषि्यीचे ववििध् रोग आणि यौवनांरभ व वाढ हया बाबतीतील वकिती हया क्षेत्रांमध्ये संशोधनात्मक अभ्यास चालू आहे.

13. तात्कालीन वैद्यकीय सेवा

येथे रुग्णांना अतीउच्च दर्जाची तात्काळ व कार्यक्ष्म सेवा अहोरात्र् देण्यात येते. तसेच प्रयोगशाळा तपासण्या, क्ष्-कीरण, सोनोग्राफी, सीटी. स्कॅन अशा सर्व चकिीत्सालयीन सुवीधा ठकिाणी

एकाच ठकिाणिउपलब्ध् आहेत. कामाची व्याप्ती दरवर्षीला अंदाजे 10 टक्के वाढत आहे. तात्कालीन वैद्यकीय सेवा हया वषि्यावरील अल्पकालीन प्रशकिक्ष्णिसोय येथे उपलब्ध् आहे.

14. न्यायवैद्यकशास्त्र् चकिीत्सा वभिगि

- शववचि्छेदन सेवा 24 तास देण्यात येते.
- शववचि्छेदन अहवाल तात्काळ दलि जातात
- गुन्हयांच्या ठकिणिास भेट देउन गुन्हासदश तपासणी कामी मदत दलिजाते व अशा रुग्ण्वषयीचा सल्ला दीला जातो.
- न्यायवैद्यक शास्त्र्यीय रुग्णांना रुग्णालयात दाखल करण्यात येते.
- मेडीकल एथकिल व ऑर्गन टान्सप्लांट कमीटी सल्लागार म्हणून काम पहलि जाते.
- वभिागामधील शववचि्छदेन नगिडीत अहवालाची व्यवस्थतिमांडणी करुन ते जतन करण्यात आले आहेत.
- न्यायवैद्यक रुग्णाचे नातेवाईक तसेच पोलीस अधकिारी हयांना भेडसावणा-या समस्यांची त्वरीत दखल घेण्यात येते.
- पदवीपूर्व अभ्यासक्रमाच् शकि्षणाचा दर्जा उतम ठेवला आक्ष्

15. सर्वसाधारण औषधवैद्यकशास्त्र् वभिगि

हा वभिगि दररोज (6दविस) बाहयरुग्ण् सेवा आणि तातडीची वैद्यकयि सेवा (365दविस)

पुरवति. हया व्यतरीिक्त महत्वाच्या सेवा उदा. संधविति, उच्चरक्तदाब, एचआयव्ही,

जराचकिीत्सा, डोकेदुखि चकिीत्सालय, आंतररुग् वैद्यकीय सेवा तसेच अतदिक्षता वभिागात व तातडीच्या वैद्यकीय सेवेअंतर्गत क्रीटीकल केअर सेवा पुरवीतो. सांधेदुखीवषियाची जागरुकता व प्रतबिधािवीषयीचा कार्यक्रम, सधवाित व जराचकिीत्सा सेवेअंतर्गत चालवतिो. जराचकिीत्सा वभिागात महलि कल्याण संस्थाच्या सहकार्याने आरोग्यसेवा पुरवण्यिआल्या. 5 मोठे कॅम्पस् भरवण्यिआले. संधविति आणि तातडीची वैद्यकीय सेवा आणि एच.आय.व्ही हया संबंधातील वैद्यकीय सेवा सुरु आहेत. उच्चरक्तदाब वभिगातर्फे योगा आणिप्रायाणाम प्रशकि्ष्ण् सुरु करण्यात आले त्याचबरोबर गरीब रुग्णांकरीता औष्ध बॅक सुरु करण्यात आली.

16. जठरांत्रशास्त्र् वभिाग

डी.एम. (जठरांत्रशास्त्र्) आणि पीएचडी (अप्लाइड बायोलॅजी) हयावर वभिागातर्फे पोस्ट डॉक्टर कार्यक्रम राबवलिा जाते. चीकीत्सालयीन संशोधन देखील वभिागामध्ये केले जाते. नयिमीत

रुग्ण सेवा पुरवण्यिात येते. मशीनच्या उपलब्ध्तेनुसार इन्डोस्कोपी उपचार पध्दती देण्यात येते. इसोकेगस ऍनोरेक्टल मॅनोमेटी आणि 24 तास पीएच्मेटी अशा खास सेवा दील्या जातात. वभिागातर्फे प्रत्येक आठवडयात तीन बाहयरुग्ण चकिीत्सा वभिाग चालवण्यिात येतात.

17. सर्वसाधारण शस्त्रकयिावभिाग

रा.ए.स्मा. रुग्णालयामधील सर्वसाधारण शल्यचकिीत्सा वभिाग महत्वाचा वभिाग असून जो 1926 साली रुग्णालयाच्या बरोबरीने सुरु करण्यात आला. हया वभिागापासून नंतर काही खास वभिगि सुरु करण्यात आले जसे की हदय शस्त्र् चकिीत्सा, मुत्रशल्य चकिीत्सा, इत्यादी. हया वभिागामध्ये 6 युनीट आहेत. साधारण 200-250 रुग्ण् बाहयरुग् वभिागात तपासण्यात येतात. वभिागातर्फे तात्काळ शस्त्र्कीया सेवा पुरवण्यिात येते. महन्यिाला साध्धारण 200-250 मोठया व लहान

शस्त्रकयिा करण्यात येतात. हयाशविाय लहान शस्त्र्कीया करण्यात येतात. हयाशविाय लहान शस्त्र्ककयिागार देखील वभिागातर्फे चालवण्यिात येते.

वभिागामध्ये शस्त्रकयिा करण्याकरीता अतीशय अत्याधुनीक मशीनचा उपयोग केला जातो. ज्यामूळे रुग्ण सेवेमध्ये सुधारणा झाली आहे. लॅपसेक्सोपीक शस्त्रकयिा सुध्दा नयमीत करण्यात येतात. नविासी वैद्यकीय अधकिा-यांकरीता वभिागाने नुकतीच सीएमई आलेल्या - पी.जी.वदियार्थ्याना खुपच उपयोगी झाला.

18. रुधरि वज्ञिान वभिाग

भारतातील पहीले प्लाझ्मा प्रॅक्श्नेशन क्रेंद्र येथे आहे. रक्तावषियक रुग्णावर येथे संशोधन व उपचार केले जातात. त्यामध्ये केमोथेरपी, लुकेमयिावर वषिश उपचार, ऍफरेसीस, बोन मॅरो एस्परिशनची पध्दती, बोन मॅरो बायोप्सी हयांच्या सामावेश आहे.

19. वैद्यकीय शक्षणि तंत्रशास्त्र् वभिाग

मेडीकल कॉन्सील ऑफ इंडीया हयांच्या मागणीनुसार, वैद्यकीय शक्षिण तंत्र्शास्त्र् वभिागाची सेठ. गो.सुं. वैद्यकीय महवद्यिालय आणि रा.ए.स्मा. रुग्णालय हयांनी 1993 मध्ये स्थापन केली. एम.ई. युनीटने प्रत्येक वर्षी मार्च आणि सप्टेंबर महीन्यात वैद्यकीय शक्षिण् तंत्र् शास्त्र् हयावर प्रमाणपत्र् अभ्यासक्रम सुरु केला आणि हया संस्थेमधील आणि इतर सस्थेमधील वैद्यकीय शक्षिक प्रशक्षिक केले. हया वभिागास एमयुएचएस मुंबई आणि कोकण वभिागामध्ये पुढाकार घेउन महाराष्ट वद्यिापीठ आरोग्य सेवेशी सलग्न असलेल्या वदियालयात प्रशक्षिर्थनिा प्रशक्षिण देण्याकरीता मान्यता दलिी.

20. सुक्ष्म जीवशास्त्र् वभिाग

भारतामधील पश्चमि वभिागाच्याकरीता ऐच्छीक आणि आत्मवशि्वास असलेल्या एचआयव्ही समुपदेशकश आणि तपासणी केंद्र सुक्ष्मजीवशास्त्र वभिाग वभिागाने मॉडेल व्हीसीसीटीसी करीता नीवड केले.

21. नवजात अर्भक शास्त्र वभिाग

नवजात अर्भक शास्त्र विभाग महानगरपालिकेतर्फे चालविल्या जाणा-या लहान रुग्णालयातील आणि महाराष्ट्र राज्य शासनाच्या तसेच प्रभादेवी येथील नायगांव मालवणी येथील सामाजीक केंद्रांकरीता महत्वाचा संदर्भित विभाग आहे. आमच्या जवळपास असणा-या खाजगी प्रसुतीगृहांकरीता सुद्धा हा विभाग महत्वाचा संदर्भित विभाग आहे.

सदर विभाग अर्भकांची काळजी घेण्याच्या दृष्टीने उपचार पद्धतीत सुधारणा करण्यासाठी तसेच देशातील नवजात अर्भकांच्या आणि बालकांच्या मृत्यूचे असलेले उच्च प्रमाण घटविण्यासाठी बिगर चिकित्सालयीन वैद्यकीय तंत्राच्या सहयोगाने विविध संशोधन प्रकल्पामध्ये पुर्णपणे कार्यरत आहे. आजारी नवजात अर्भकांकरीता नवजात अतिदक्षता विभाग सुसज्ज आहे. नवजात बालकांची काळजी आणि स्तनपान ह्यावरील शिक्षण समाजामधील आरोग्य सेवकांना देण्याकरीता विभाग कार्यरत आहे. कांगारू मदर केअर केंद्राला नवजात बालकांचे आयुष्य वाचविण्याकरीता आणि किमी वजनाच्या व दुबळ्या मुलांच्या उपचाराकरीता बिल-मेलिंडा गेटस् फाऊंडेशन कडून उत्कृष्ट विभाग म्हणून गौरविण्यात आले.

22. परिचारीका विभाग

1926 मध्ये विभागाची स्थापना झाली नवजात बालक स्टोमा थेरापी, आनकालाजी, भाजणे, शस्त्रक्रियागार तंत्र, अतिदक्षता विभाग ह्या सेवेकरीता विभागाचा विशेष सहभाग आहे. हास्पटिल वेस्ट पद्धतीत सहभाग आहे. कांगारू मदर केअर करीता प्रशिक्षित परिचारीका आणि विद्यार्थी परिचारीकांकरीता सेमीनार आयोजीत केला आणि संसर्ग नियंत्रण कक्षामधील व्यवस्थापन, संभाषण चातुर्य रुग्णांबरोबर सलोखा ह्याबाबत वरिष्ठ परीचारीकांना प्रशिक्षण देण्यात आले.

23. अणुवैद्यकशास्त्र चिकित्सा विभाग

अणुवैद्यकशास्त्र चिकित्सा विभाग बीएआरसी बरोबर एकत्रीतपणे काम करत आहे. निरनिराळ्या अवयवांकरीता रेडीओआयसोटोप व स्कन उपचार पद्धतीचा उपयोग केला जातो. ज्यामुळे वेगवेगळ्या आजाराचे निदान होण्यास मदत होते.

24. मज्जातंतू चिकित्सा विभाग.

मज्जातंतू चिकित्सा विभागामार्फत वेगवेगळ्या दिवशी मज्जातंतू विकार व अपस्मारघात रुग्ण ह्यांच्यासाठी बाह्यरुग्ण विभाग चालविण्यात येतात. ह्या दोन्ही प्रकारच्या रुग्णांसाठी तसेच दीर्घकालीन व अचानक उद्भवणा-या आजारांच्या रुग्णांसाठीही आपल्या कडे आंतररुग्ण विभाग आहे. ह्या विभागाद्वारेच मिरगीविषयक इ-सेल हे माहिती केंद्र उपलब्ध आहे. व अशा रुग्णांसाठी शस्त्रक्रिया सुविधा पुरविण्यात येतात.

ह्या विभागाद्वारे अहोरात्र चालणारी इलेक्ट्रोफिजीओलाजी सेवा पुरविण्यात येतात. तसेच उत्कृष्ट अध्यापना विषयक सेवा आणि चिकित्सा विषयक संशोधन मोठ्या आस्थेने केले जाते.

गेल्या वर्षभरापासून नवीन सेवा सुरू करण्यात आल्या.

अपस्मार शस्त्रक्रिया व शस्त्रक्रियापुर्वी तपासणी विडीओ इ.इ.जी.

न्युरोसायकोलोजी विभाग, अपस्मार व हलचालीविषियक विकारांमधील सविस्तर न्युरोसायकोलोजी तपासणीसाठी अर्धा वेळ न्युरोसायकोलोजिस्ट उपलब्ध आहेत.

हलचाल विकृती विभाग

सविस्तर तपासण्या बरोबर डिजिटल विडिओ रेकार्डींग बोटोक्स चिकित्सा अत्यंत कमी खर्चात केली जाते.

25. मुत्रपिंड विकार चिकीत्सा विभाग

ह्या विभागास मुत्रपिंड विकार विषयामध्ये डीएम अभ्यासक्रमाकरीता स्वतंत्रपणे पदव्युतर शिक्षण घेण्याकरीता मान्यता मिळालेली आहे. तेंव्हापासून एकुण 28 विद्यार्थ्यांनी डीएम अभ्यासक्रमाकरीता प्रवेश घेतला तर 1 विद्यार्थ्यीने डीएमबी नेफ्रोलॉजीकरीता प्रवेश घेतला. डॉ. ऍलन एक अल्मेडा, डॉ. ए.आर. हलनकर (प्राध्यापक) आणि डॉ. स्वप्नाली हीरेमढ (जाने. 04 ते मे. 04) ह्या विभागिय कर्मच-यांचा एमबीबीएस आणि एमडी विद्यार्थ्यांचा व्याख्यान देणे आणि चिकीत्सालयीन सत्र भरविण्यात सहभाग आहे. परीचारीका,

तंत्रज्ञ आणि नेफ्रॉलॉजी बायोटेकनॉलॉजीच्या इतर संस्थामधील विद्याथ्थीकरीता शैक्षणीक अभ्यासक्रम घेण्यात आला.

26. मज्जासंस्था शल्यक्रीया विभाग

मज्जासंस्था शल्यक्रीया विभागाची स्थापना सन 1957 मध्ये झाली आणि हा देशामधील एक अग्रेसर विभाग आहे. उत्तम रुग्णसेवा, वैद्यकीय शिक्षण आणि वैद्यकीय संशोधन ही हया विभागाची मुख्य उददीष्ठे आहेत. सदर विभागात मध्यवर्ती मज्जासंस्थेसंबंधातील विविधि रोगांवर उपचार तसेच मज्जातंतू शल्यक्रयिसंबंधातील सर्व गुंतागुंतीच्या शल्यक्रयि यशस्वीरीत्या, आधूनीक तंत्रज्ञानाच्या सहाय्याने करण्यात येतात. ज्यामध्ये प्रामुख्याने मज्जासंस्थेचे संसर्ग आजार, मेंदुचे आघात, रक्तवाहीन्याची अनीयमीत वाढ, मेंदुतील गाठी आणि जन्मापासूनचे विकार हयावर उपचार केले जातात. मुंबईतील खाजगी रुग्णालये तसेच मुंबई बाहेरील राज्यातून आणि परदेशातून उदा. बांगलादेश ओमान आणि श्रीलंका हया देशामधून रुग्ण निदाना पाठवण्यात येतात. स्टीरीओटेक्टीक शस्त्क्रीया, फंक्शनल न्युरोसर्जरी तसेच पेरीफेरल नर्व्ह शस्त्क्रीया हया सदर विभागाच्या दैनंदीन कार्यक्रमाचा भाग झाल्या आहेत. सदर विभागास अनेक धर्मार्थ, न्यास व समाजसेवी संस्थांकडून आर्थीक, सामाजीक असे बहूमुल्य सहकार्य दीले जाते. सदर आधूनीक तंत्रज्ञानाचा लाभ् घेण्यासाठी राष्टीय तसेच आंतरराष्टीय पदव्युतर विद्यार्थी सातत्याने येत असतात. सुक्ष्म मज्जातंतू शस्त्र्क्रीया प्रयोगशाळा वीच्छेदन सुवीधा, हूबेहूब शस्त्र्क्रीया नक्कल करण्यातून शिक्षिण् देण्यात येते. जेणेकरुन, विद्यार्थीना सदर शस्त्क्रीयेचे गुंतागुंतीचे तंत्र् पुर्णत. आत्मसात करण्यात मदत होते.

27. अस्थीव्यंग चिकीत्साशास्त्र् विभाग

हया विभागात नेहमीच्या अस्थीव्यंग समस्या आणि अपघात रुग्ण हयांच्यावरील उपचारांबरोबरच मणक्यावरील शस्त्रक्रीया, सांधा बदलण्याची शस्त्रक्रीया लहान मुलावरील शस्त्रक्रीया, अर्थरोस्कोपी, स्पोर्टस मेडीसीन हयासारख्या अती वैशीष्ठपूर्ण आणि अत्याधूनीक शस्त्रक्रीया केल्या जातात. रोजचा बाहयरुग्ण

विभाग व पुर्नतपासणी बाहयरुग्ण् विभागाबरोबर तात्काळ अपघात सेवा 24 तास सूरु आहे.

28. नेत्र् चिकीत्सा विभाग

विभागातर्फे दररोज बाहयरुग्ण् विभाग शस्त्रगारात शस्त्रक्रीया करण्यात येतात. हया विभागामध्ये पारपटलावर सुघटन शस्त्रक्रीया केलेल्या रुग्णांकरीता विशिष् कक्ष आहे. कॉन्टॅक्ट लेन्स, इंटाऑक्यूलर लेन्स इप्लांटेशन, केरॅटोप्लस्टी, प्लयुअरेन्स एॅजीओप्लास्टी आणि व्हीटोओ रेटीनल शस्त्रक्रीया हया सारख्या नेत्रसंबंधीच्या विविधि प्रक्रीयाद्वारे डोळयांची काळजी घेतली जाते. रोगानीदानासाठी अल्टासाउंड स्लटि लॅप, पेरीमीटर आणि फिंडस कॅमेरा हया सारख्या सुवीधा रुग्णांसाठी आणि खास नीर्देशीत रुग्णांकरीता उपलब्ध् आहेत. तसेच डोळा काढून ठेवणे, नेत्रगोलक साठवीणे व त्याचा उपयोग करणे हया सारख्या सुवीधा असलेली उत्तमरीत्या स्थापन केलेली नेत्रपेढी आहे. डोळयांच्या पोस्टीरीअर सेगमेंट विकिाराकरीता हा विभाग एक प्रख्यात केंद्र आहे. येथे रंग आणि डोळयांच्या पारदर्शक पटलावरील शत ओळखण्याकरीता वापरण्यात येणा-या फंडस फोटोग्राफीकरीता लागणा-या सुवीधा आहेत. सध्या डबल फ्रक्विेसि यंत्र् लेझर फोटो को ऍग्युलेशन मदतीने फोटो को-ऍग्युलेशन करण्यात येते. तसेच व्हीटीओरेटीनल शस्त्रक्रीया याग कॅप्सुओक्टॉमी सारख्या शस्त्रक्रीया ही येथे करण्यात येतात.

29. स्त्रीरोग व प्रसुतीशास्त्र् विभाग

राटीय आणि आंतरराष्टीय देवाणघेवाण् स्त्रीरोग इन्डोस्कोपी शस्त्रक्रीयावरील पहीली आशीया कार्यशाळा, कॅडेव्हर मध्ये गायनॅकोलॉजीकल लॅपरोस्कोपी.

अल्टासोनोग्राफीक इमेज फॉर फीटल ऍनॉमलीज वर कार्यशाळा (बिटि कॉनशीलचे मान्यवर उपस्थीत)

सी.ओ.इ. (गव्हरमेंट ऑफ इंडीया) पदव्युतरांकरीता पुरुष आणि स्त्री मधील सर्वसाधरण कुंटूंब नीयोजन शस्त्रक्रीया.

नाको, पीपीटीसीटी सेल - मुंबई महाराष्ट, गुजरात, मध्यप्रदेश, चंदीगड, पश्चीम बंगालमधील वैद्यकीय वदियालयामधील प्रशीक्षणार्थीकरीता (पाच जणांचा समूह) 'रुग्णाकडून मुलाकडे एच आय व्ही होण्यापासून अटकाव' हयावर 9 देशीय पातळीवर प्रशीक्षण कार्यक्रम युएमपी/एमडीएसीएस/एमसीजीएम/एआयआय/ एलएसजी हयांनी आयोजीत केलेल्या एचआयव्ही/एडस वर समूपदेशन देण्यात आले.

स्त्रीरोग व प्रसुतीशास्त्र, सुक्ष्मजीवरसायन, नवजातबालक चकीत्सा हया सेठ गो.सुं.वैद्यकीय महावद्यािलयामधील कर्मचारी आणि वद्यािर्थीकरीता, पीपीटीसीटीवर कार्यशाळा घेतली.

30. व्यवसायोपचार केंद्र

सेठ गो.सुं.वै. महावद्यािलय आणि रा.ए.स्मा. रुग्णालयाशी सलग्न व्यवसायोपचार शाळा आणि केंद्र हे आशीयात प्रथम प्रस्थापीत झालेले केंद्र आहे. हया महावद्यािलय पदवी व पदव्यतर अभ्यासक्रम चालवीले जातात. व्यवसायोपचार केंद्रामध्ये सर्व प्रकारच्या शारीरीक व मानसीक व्याधी व रुग्णांसाठी उपचार व पुनर्वसनाची सेवा उपलब्ध आहे. प्रचलीत सेवे व्यतीरीक्त हया केंद्रामध्ये गेल्या काही वर्षात वशीिष्ठ व नावण्यिपूर्ण उपचार पध्दतीची म्हणजेच हदयरोग हीमोफीलीया, वध्दिवकार हयाकरीता पुर्नवसन सेवा तसेच सेरेब्रल पाल्सी, ऑटीझम हया बालरोग चकीत्सा उपचार पध्दती आणि व्यसनमुक्ती उपचार व रुग्णांची वस्ती पातळीवरील सेवा इत्यादी सुवीधा उपलब्ध् आहेत.

हया वदिद्यियितील अभ्यासक्रम फक्त आपल्या देशातच नव्हे तर आंतरराष्ट्रीय स्तरावर नावाजलेला आहे आणि येथे होत असलेल्या संशोधनाला आंतरराष्ट्रीय स्तरावर मान्यता व स्वकिार्हता मळिालेली आहे.

31. प्रतीबंधक आणि सामाजीक औषध्वैद्यकशास्त्र वभािग

मुंबई वद्यािपीठ कर्मचा-यांकरीता आरोग्य तपासणी

रुग्णालयामध्ये रुग्णांकरीता माहीती देण्याकरीता माहीती पत्रीका लावल्या

कर्मचा-यांकडून आंतरराष्ट्रीय सभेमध्ये संशोधन नबिंधाचे वाचन

संस्थेकरीता मलेरीयावर शैक्षणीक कार्यक्रम सादर

राष्ट्रीय पोलीओ नर्मिुलन शैक्षणीक कार्यक्रम सादर

आरोग्यावर ऑफ इंडीया रेडीओवर कार्यक्रम सादर

शक्षिणामध्ये वैद्यकीय अभ्यासाचा सामावेश

32. बालरोगशास्त्र् वभािग

हया वभािगाचे 3 कक्ष आहेत. अत्यावश्यक तात्काळ सेवा 24 तास चालू असते. अद्ययावत बालरोग अतीदक्षता वभािग, जननशास्त्र बालरोग संशोधन प्रयोगशाळा, उररोग वभािग, मुत्रपींड वभािग आणि संधीवात वभािग व थॅलेसेमीया डे-केअर केंद्र वभािगातर्फे चालवलिे जाते.

33. गरीब लोकांकरीता धर्मदाय नीधी वभािग

अनेक दानशुर व्यक्तीकडून तसेच पंतप्रधान सहाय्यता नीधी, मुख्यमंत्री सहाय्य नीधी, महापौर नीधी, सध्दििवनिायक वश्विस्त, महालक्ष्मी वश्विस्त, साईबाबा संस्थान शर्डिी इत्यादीकडून मळिणा-या देणग्या हया वभािगात स्वकारल्या जातात. जमा झालेल्या नीधीचा गरीब व गरजू रुग्णांकरीता वनिियोग केला

34. औषधनर्मिाणशास्त्र् वभािग

1 एप्रील 2003 मध्ये अत्याधुनीक टशिू कल्चर प्रयोगशाळा नवीन सूरु केली.

22 जाने. 2004 मध्ये डंग स्पेक्टम वर पहीला भाग इंटरनेटवर देण्यात आला.

डॉ. ए. एस. परांजपे सीप्नाझीयमसाठी 7 जाने. 2004 मध्ये पाहूणे व्याख्यान आयोजीत करण्यात आले. डॉ. होनोरीओ जे. सल्विा, व्हाइस प्रेसीडेंड, मेडीकल ऍंड रेग्युलेटरी अफायर, झाला, फायझर (मेडीकल ऑपरेशन, आफ्रीका, मीडल इस्ट आणि अशीया) हयांनी 'डम डेव्हलोपमेंट इन द इमारर्जन्सी वर्ड, ए परमनंट चॅलेंज, इंडीया परस्पेक्टीव्ह आणि बिऑफ स्टेटीजी अलान्स' वर व्याख्यान दलि.

वकिती शास्त्र चकिीत्सा वभिगि

न्युरोपॅथॉलॉजी, हृदयरोग आणि उररोग पॅथॉलॉजी, पेडीयॅटीक, रीनल, गॅस्टोइन्टेरीनल आणि हर पॅथॉलॉजी हयामध्ये खास अभ्यासक्रम राबवीण्यात येतात. स्तनाच्या कर्करोगाकरीता खास इग्युनो हस्टिो-

केमीस्टी इस्टोजन रसिपिटस आणि पोस्टेरीअन रीसीपटस केल्या जातात.

मनोवकिति विभाग

हया वभिागातर्फे दररोज मनोवकति बाहयरुग्ण वभिाग चालवलिा जातो व आंतररुग्ण सेवाही उपलब्ध आहे. तसेच वध्दांसाठी बाहयरुग्ण सेवा, आत्महत्या कवि लैगीक समस्यावर सामूहीक प्रशीक्षण उपचार, बाल मार्गदर्शन केंद्र व स्त्री रुग्णाकरीता मनोशैक्षणीक सामूहीक प्रशीक्षण उपचार हया सेवाही तेथे उपलब्ध आहेत. सल्ला आणि संपर्क सेवा पुरवण्यिात येतात. मालवणी येथील प्राथमीक केंद्राद्वारे सामाजीक संपर्क कार्यक्रम आयोजति केले जातात व सेवाही दलिी जाते. दरवर्षी वीवीध वीषयावर जनजागती कार्यक्रम वद्यिार्थी कल्याणकारी कार्यक्रम आयोजीत केले जातात.

हया वभिागातर्फे मनोवकतिीशास्त्रमध्ये डी.पी.एम. व एम.डी. हया पदव्यूतर अभ्यासक्रमाचे प्रशीक्षण दलि जाते. अधकि उतम रुग्ण सेवेकरीता ववधि वषयिावरील संशोधन अभ्यासही वभिागातर्फे हाती घेतले जातात. मनोवकति चकिीत्सा वभिागाद्वारा आंतरराष्टीय स्तरावरील संशोधनात भाग घेतला जातो. तसेच उत्कष्ट संशोधनासाठी सदर वभिगिला आंतरराष्टीय पारतिति मळिि आहेत. मनोवकिती चकिीत्सा वभिागद्वारे राष्टीय आणि राज्यस्तरावर एचआयव्ही एडसवर समुपदेश कार्यक्रम आयोजीत केले जातात.

बालशल्य चकिीत्सा वभिाग

नवजात अर्भकापासून 12 वर्षापर्यतच्या लहान मुलांच्या व नवजात बालकांच्या शस्त्रकयिा संबंधीत उपचार हया वभिागामध्ये दलि जातात आणि प्रसुती काळामध्ये नदिान झालेल्या शल्यचकिीत्साबाबत समुपदेशन दलि जाते.

सुघटनशल्यशास्त्रक्रीया वभिाग

सुघटनशल्यशास्त्रक्रीया वभिागात सुघटनशल्यक्रीयेकरीता 40 खाटा आहेत आणि भाजलेल्या स्त्री रुग्णांच्या वभिागाकरीता 12 खाटा आहेत. सुघटनशल्यक्रीयेकरीता 867 रुग्ण व भाजलेल्या रुग्णांच्या वभिागात 197 रुग्ण दाखल करण्यात आले होते.

अपघात वभिागातून आणि इतर वभिागातून पाठवलिया रुग्णांसाठी तातडीची सेवा अहोरात्र सूरु असते. तातडीच्या आणि नयिमीत सेवेमध्ये 3,258 रुग्णांवर शस्त्रक्रीया करण्यात आल्या. बाहयरुग्ण वभिागात 9,084 रुग्णावर उपचार करण्यात आले.

क्ष-करिण वभिगि

हा देशातील सर्वात मोठा शैक्षणीक वभिाग आहे. प्रतीवर्षी 1,60,000 रुग्णांवर उपचार केले जातात. नव्याने एमआरआय वभिाग येथे सुरु करण्यात आला. मल्टी स्लाईस झुम सी.टी.स्कॅन, अल्टासोनोग्राफी आणि डॉप्लर हया चाचण्याद्वारे नदिान केले जाते. बायप्लानर डीएसए मशीनद्वारे पेरीफेरल व न्युरो अप्लीकेशन करणारा आशीयामधील हा एकमेव वभिाग आहे.

उत्कृष्ट ग्रंथालय आणि भारतातील एक्झॉक्टीव्ह फिल्म आणि इलेक्ट्रॉनिक्स टचिंग मीडीया वाचनालय हया विभागात आहे.

मुत्ररोग शल्यचिकीत्सा विभाग

मुत्ररोग शल्यचिकीत्सा विभागामध्ये खुल्या शस्त्रक्रीया, एन्डोस्कोपीक, प्रोसीजर, मुत्रपींड रोपण शस्त्रक्रीया शॉक थेरपीने मुतखडा फोडण्याची शस्त्रक्रीया (इएसडब्लूएल) आणि सीस्टोस्कोपी आणि निगडीत कार्यपध्दती, रोगनिदान विषयी चाचण्या पार पाडण्यात येतात. तसेच हया विभागामध्ये अल्टासोनोग्राफी सुरु करण्यात आली आहे. हया विभागात पदवीपूर्व पदव्युतर आणि पॅरामेडीकल विद्यार्थ्याना प्रशीक्षण देण्यात येते. हया व्यतीरीक्त येथे सेवा आणि संशोधन हे इतर उपक्रम चालवीले जातात.

दूरदष्टी - पुढील वाटचाल

आम्ही नेहमीच पुढे जास्त चांगले करण्याचा प्रयत्न करतो आणि आम्ही ते करतोच सुध्दा जर आज आम्ही त्याची सुरुवात केली तर.

संस्थेमध्ये देशामधील आलेल्या रुग्णांचा व राज्याच्या वीवीध् भागांमधून आलेल्या विद्यिद्याथिचा समावेश करुन घेतला जातो. आमचा विश्वास आहे की केंद्र सरकार आम्हाला राष्टीय दर्जा देतील आणि विभागांच्या नुतनीकरणाकरीता, नवीन इमारतीच्या बांधकामाकरीता, विद्यार्थ्थाच्या वसतीगहाच्या इमारतीकरीता, पुरातत्व इमारतीच्या पुर्नरचनेकरीता, डान्फूशन मेडीसीन, जेनेटीक, आरोग्य आणि रुग्णयि प्रशासनाद्वारा नवीन विभाग सुरु करण्याकरीता आम्ही मदत देतील.

आधुनीक औषधाचा उपयोग आणि अभ्यास हयाचा अवस्ति प्रवास, ध्येय आपल्याला अंतीम टप्प्यात घेउन जातो त्यालाच अचुकता म्हटले जाते.

शरीररचना

वातानुकुलीत यंत्राच्या बरोबरच डसिक्शन हॉलचे अत्याधुनीकरण.

1. क्रॉस सेक्शनल ऍनॉटॉमी रेडीओलॉजी इमेज म्युझीयम सुरु केला.
2. जेनेटीक प्रयोगशाळेच्या सुरु करण्यात सहभाग.
3. प्लास्टीनेशन युनीट सुरु केले.

भुलशास्त्र

1. सर्व शस्त्रक्रीयागाराकरीता मॅंटेटोरी मॉनेटर बसवण्यिात आले.
2. गुंतागुंतीचे एअरवे क्लीनीक.
3. पेन क्लीनीक.

बायोकेमीस्टी आणि चिकीत्सालयीन न्युटीशन.

डीएसटी, गव्हरमेंट ऑफ इंडीया हयांच्या सौज्यन्याने जेणेटीक प्रयोगशाळा सुरु.

हृदयरोग

1. हार्ट फेल्यूअर क्लीनीक.
2. इंटरव्हेंन्शनल कार्डीओलॉजी क्लीनीक.
3. अहृदमीया क्लीनीकचे आधुनीकीकरण.
4. नवीन फीरती कॅथ लॅब.

उररोग आणि पिर्यावरण प्रदुषण संशोधन विभाग (इपीआरसी)

ब्रॉक्रालॉजी सेवेमध्ये इमेज इटेसीफीअर आणि व्हीडीओ ब्रॉकोस्कोपचे आधुनीकीकरण.

चकिीत्सालयनी औषधशास्त्र्

चकिीत्साल्यनी औषधशास्त्र् ही बेगडी नवीन शाखा जून 95 मध्ये चालू करण्यात आली. गेल्या 10 वर्षात हया शाखेने वभिागीय आजार तसेच मलेरीया, फीलेरीया, कालाआजार, सारख्या रोगजंतूने होणारे आजार व त्यामधील आपल्या व इतर प्रगतीशील देशांसमोर असलेल्या समस्येवर लक्ष केंद्रीत केले आहे. हया शाखेने सेवा, शक्षिण व संशोधन करीत पुढील उपक्रमांमध्ये मोठे योगदान दलिे आहे. ज्यामध्ये मलेरीयासाठी बाहयरुग्ण, संसगर्गजन्य रोग चकिीत्सालयनी औषधशास्त्र् वभिाग (वॉर्ड), इंडीयन कॉन्सील ऑफ मेडीकल रीसर्च सेंटर ऑफ ऐक्सलन्स, जागतीक आरोग्य संघटनेचे खास केंद्र तसेच बायोटेक्नॉलॉजी लायपोसोम केंद्राचा वभिाग इत्यादीचा समावेश आहे. ऐक लायपोसोमल औषध संशोधन करुन त्याचे हक्क मळिवून आता वक्रिी करण्यात येत आहे.

पुढील भवषि्यमध्ये हया वभिागाने पुढील उपक्रमांवर लक्ष केंद्रीत करण्याचे ठरवले आहे. ज्यर्मध्य्स्सजन्य रोग हयावर उपलब्ध असलेल्या औषधाचा योग्य वापर, नवीन औषधाचा शोध व परीक्षण नवीन औषध उपयोग प्रणाली तसेच टी.बी., एच.आय.व्ही./एडस च्या प्रतीबंधक लसी नर्िमाण करणे इत्यादीचा समावेश आहे. हया शाखेने आस्टोपोरोसीस, मज्जातंतूचे रोग (उदा. इपीलेप्सी) आणि हिदयरोग हया सारख्या क्रोनीक डीसेजेस तसेच रहाणीमानाश संबंधीत रोग हयांवरील औषधाचा आधीपासून चालू असलेल्या कामात आधी आधीक वेग धरला आहे. फारमॅकोजनेटीक्समध्ये खास करुन औषधाचे दुशपरीणाम हयामध्ये आधीच चालू असलेल्या कार्यात आता आधीक वध्दी आली आहे. पुढील वण काही वीशीष्ट नवीन तसेच आधीच कार्यरत असलेले उपक्रम राबवण्यात येतील ते असे.

पुढील जुने उपक्रम पूर्ण करणे

1. अन्टी इपीलीप्टकी औषध उपचार घेणा-या इपीलीप्ट स्त्रीयामधील आंतस्त्राव व मासीक पाळच्या बदलासंबंध.
2. अन्टीइपीलीप्टीक औषध घणा-या तरुण रुग्णमधील बोन मीनरल डेन्सीटी व बायोकेमीकल मात्रावरील बदलांवरील परीमाणाबाबत.
3. इपीलीप्टीक लहान मुलांवर अन्टीइपीलीप्टीक औषधांचा मेंदू स्मरणशक्ती, कार्यशक्ती(कॉग्नेटीव इफेक्ट) वर होणा-या परीणामासंबंध.
4. ससाधारण सुधरुड भारतीयांवर थायोप्यूरीन मथ्याल टान्स्फेरण (टी.पी.अम.टी.) च्या होणा-या परीणामांवषियी.
5. पी.फॅन्सीपेरीयम (मलेरीयाचा अक प्रकार) वर होणा-या 75 मी.ग्र. बुलाकवीनच्या गॅमॅहोसाईडल म्हणन होणा-या परीमाणांचा कार्यशक्तीबाबत.
6. प्लासमोडीयम वायवॅक्स (मलेरीयाचा एक प्रकार) च्या पी.सी.आर. () जेनोटाईगच्या मुल्यांकना वीषयी.
7. सी.बी.झेड () इपोक्साईडच्या औषधोपचार व्यवस्थापनामध्ये उपयुक्तेताबाबत.

पुढील नवीन उपक्रम चालू करणे

1. प्रौढ रुग्णांमधील रेफरॅक्टरी पारशीअल आणी कॉम्लेक्स पारशीअल सीझरस (फीटस) हया समस्येवर होणा-या उपयुक्तता व त्याच्या दुशपरीमांणावीषयी ओपन, प्रोसपेकरीव टायल घण (डी.सी.जी.आय. कडे परवानगीसाठी).
2. प्लासमोडीयम बायवॅक्स (मलेरीया) वर होणा-या सुर्द्शृशन घाणावतीच्या परीमांणांची उपयुक्तता तपासणे.
3. प्लासमोडीयम बायवॅक्सवर होणा-या अझथ्रोमामसीन हया औषधाच्या अटीरीलॅप्स परीमाणांच्या उपयुक्तते संबंध (डी.सी.जी.आय आण इथक्स कमीटीकडे परवानगीसाठी).
4. सवसाधारण माणस आण अक्युर लीम्फोक्लसटीक न्युकेमीयाचे रुग्ण घ्यांच्यावरील जेनीटीक पॉलीमारुफसम आफ टी.पी.अम.टी.च्या अभ्यासावीषयी (हा उपक्रम डॉ. सी.अडीमन, पॉडेचरीच्या सहकार्याने).
5. औषधांमुळ् होणा-या यकताच्या दुष्परीणाम जे जेनीटीक पॉलीमॉरुफीसम आफ अनझाइमस (आंतस्त्राव) मुळ् होतात.

तात्काळ् वैदयकीय उपचार सेवामध्ये सुधारणा आणि सध्याच्या चालू असलेल्या सेवांचे बळ्करीकरण आणि मुल्यांकरण, शक्षणक अभ्यासक्रम चालवणे.

आंतरस्त्रावीकी

1. सवसाधारण, सुधरुग्ण भारतीय प्रौढांमधल 24 हामडॉक्सी वीटॅमीन डी ची मात्रा व तीचा पॅरॅथ्राइरॉइड हया हॉरमोनशी संबंध.

2. मासीक पाळ संपलेल्या भारतीय स्त्रीयांमधल वीटमीन डी रेसप्टर पॉलीमॉरफीसम चे सवेक्षण आणि त्याचा लो बोन मीनरल डेन्सीटी व फारमॅकोजेनेटीकस व वीशीष्ट औषधाचा परीणामांशी संबंध.
3. कुशीग सीनडोम चीकीत्सेमध्ये मध्यरात्रीचे कॉरटीसॉल व अ.सी.टी.ऐच. कार्यभाग.

गॅस्टोईनटॉरॉलॉजी

इंडोस्कोपी पध्दती व सी.आय.च्या मुलभत सुवीधा वाढवणे.

मामक्रोबायॅलॉजी (सुकुषमजीव शास्त्र)

1. एच.आय.व्ही. चे अती उच्च दजाचे चीकीत्सा केंद्र.
2. टी.बी.च्या रुग्णांसाठी खास मॉलीक्युलर डॉयग्नॉस्टीक केंद्र चालू करणे.
3. आयजीएम, आजीजी - क्लीसा डेंग्यु तापाच्या नीदानाकरीता जर मदत नीध आणि

   तंत्रज्ञ कमचा-यांची नेमणक झाली तर सुरु करण्यात येईल.

4. नीदानाच्या ददष्टीने महत्वाच्या नमुन्यांचे अटीफंगससेपटीबीटली टेस्टींग सुरु करणे (एमआसी करीता).
5. अर्ल्जी बॉन्कोपल्ममरी स्पेरीजीलोसीस (एबीपीए) च्या नीदानाकरीता स्पेरीजीअस ही अचूक आयजीइ नीदान पध्दती सुरु केली.
6. उरमॅटोमायकोलॉजीमध्ये क्लीनीको-मायफोलॉजी ह्यावर प्रशीक्षण केंद्र सूरु केले.

मेधशास्त्र

1. रुग्णांचे अहवालाचे संगणकीकरण
2. रीनल डीसआर्डर रुग्णांमध्ये अलटरेटीव्ह मेडीसीन व चीकीत्सालयीन संशोधन.
3. रुग्णांना प्रशीक्षण.
4. मुत्ररोगाचे नीवारण.

परीचारीका

रा.ए.स्मा. रुग्णालयात नसीग कॉलेजकरीता मान्यता.

स्त्रीरोग व प्रसुतीशास्त्र

1. प्रसुतीशास्त्र शस्त्रक्रीयागार स्त्रीरोग शस्त्रक्रीया आणि कुटूंब नीयोजन शस्त्रक्रीयागारमध्ये मॉनेटरीग सुवीधे सह रीकव्हरी रुम. तसेच स्टेट आफ आर्टच्या बरोबरीने मॉनेटरींग साधने, रीसक्शेशन साधने आणि लाईफ सपोर्ट साधने.
2. 175 – 200 टक्के नेहमीच व्यापलेल्या पोस्टनेटल कक्षाच्या वाढीकरीता उपाययोजना.
3. 25.6 लाख साधारण खचाचा वीचार केलेला अतीदक्षता लेबर केअर कक्ष.
4. लापरॉबॉमीमध्ये संख्या कमी करण्याच्या ददष्टीने इन्डोस्कोपी वभिागाचे आयोजन आणि त्यामूळ रुग्णालयीन वास्तव्य आणि रुग्णांचा खच कमी झाला ह्याकरीता महानगरपालीकेने 25 लाखाची तरतूद केली.
5. सेंटर फॉर रीप्राडक्शनचे आयोजन केले खचाची तरतूत रु. 25 लाख.
6. जीओआरसी प्रयोगशाळ्चे नुतनीकरणाबरोबर स्वयंचलीत सेल काउंटर, एलीसा रीडर, प्रसुती आणि स्त्रीरोगमधल वीकतीकरीता अत्यंत आवश्यक असलेल्या आवश्यक तपासणीकरीता कोग्युलेशन प्रोफाइल साधन उपयोग आणि स्त्रीरोग व आंतरसत्रावीकीकरीता उपयोगी असलेली साधने खच 30 लाख.
7. मीस्लीअलन्स - पुढील कार्यपध्दतीकरीता आवश्यक – स्त्रीरोग आंतरसत्रावीकी बाहयरुग्ण वभिाग, गायनॉकोलॉजी आकोलॉजी बाहयरुग्ण वभिाग मोठे धोके असलेले गरोदरपण आणि आटोइम्यून डीआर्डर बाहयरुग्ण वभिाग.
8. व्हीडीओ वाचनालय, इ. लायब्ररी – लवकरच सूरु .

अस्थव्यंग

1. स्पाइन पॅथॉलॉजीच्या रुग्णांकरीता व्हॅटीलेटर सह दोन अतीदक्षता विभागाच्या रुग्णाशय्या.
2. सोमाटो सेन्सोरी इव्हॉक पोटेंन्शल मशन सूरु केली.
3. थोरास्कॉपची सूरुवात केली.
4. नवीन वभिागाच्या आफीसकरीता जास्तीची जागा.
5. कॉप्युटर नेव्हीगेशन सीस्टीम सुरु केली (इमेज गायडेड सजरी सीस्टीम)

बालरोगशल्य

पीडीअटीक लापरोस्कोपी सजरी सुरुवात केली आणि मिनीमल असेस सजरी प्रशीक्षण केंद्राचे वभिागामध्ये आयोजन करण्याचे ठरवीले.

बालरोग

पीआयसीयु (बालरुग्ण अतीदक्षता वभिाग)

पीआयसीसुमध्ये लवकरात लवकर रुग्णशय्या वाढवून 15 रुग्ण शय्याची क्षमता केल्याने सव सुवीधांचा पुरेपुर वापर होईल.

रुग्णांच्या नातेवाईकांसाठी वाट बघण्यासाठी कक्षाची जरुरत आहे.

खालील अभ्यासक्रम चालू करण्यात यावे.

- व्यावसायीक डॉक्टरांसाठी प्रमाणपत्र, मानद सदस्य अभ्यासक्रम
- डी.अम. अतीदक्षता आणि विभाग
- रुग्णवाहीका सेवा संपूर्ण वेळ पुरवणे.
- रुग्णांसाठी रांटेवल रीम बनवणे.
- ग्रंथालय व शैक्षणक सुवीधा – पी.आय.सी.यु.साठी ग्रंथालयाची सुधारणा शक्षणक सुवीधांमध्ये एलसीडी प्रोजेक्टर व लॉपटॉपची भर घालणे.
- पी.आय.सी.यु.मध्ये सुधारणा करणे.
- अतीप्रगत बाहयरुग्ण सेवा सारख्या इतर अतीदक्षता सेवा पुरवणे
- पी.आर.एल. आणि जिनेटीक चीकीत्सा केंद्र चालवणे.
- पुढील सुवीधा वक्षीगत करणे – अ) जन्मजात बालकांची तपासणी
  ब) मेटाबॉलीय परक आण् क) सायटोजेनीक कार्यशाळा
  3) टीस्यु कल्चर लॅब
  मालेसीमेया रुग्णांना दीवस सेवा केंद्र, सवासाठी चीलेशन थेरपी.
  फारमॉकॉलॉजी व थराप्युटीक्स
  पंचक्रम केंद्र व आयुर्वेदशास्त्र संशोधन केंद्र
  फीजीओथरपी शाळा व केंद्र – आरोग्य सेवामधल बरोगरीचा जोडीदार हया सेम प्रतीरोधक व सामाजीक औषधशास्त्र.
  1. केईएम रुग्णालयाचे संबंधत ग्रामीण आरोग्य शक्षण केंद्र नीर्माण करणे.
  2. अत्याधुनीक असे सार्वजनीक आरोग्य म्युझयम उभारणे.
  3. सामाजीक आरोग्यचे संशोधन व शक्षण हयासाठी ऐक अतीउत्कष्ट केंद्र.
  4. आंतरराष्टीय वीद्यपीठाश् सलंग्न असे शैक्षणक उपक्रम.
  5. वद्यिथ्थ व रेसीडट डॉक्टरांसाठी राजयोग मेडीटेशनवर कार्यशाळा – ज्यामूळ हदयरोगांपासून बचाव होईल, तसेच ब्रम्हकुमारी आध्यात्मीक संस्थच्या सहकार्याने ‘आर्ट आफ लीव्हीरग हेल्दी लाईफ’ चे उपक्रम चालवणे.

मानसशास्त्र

1. सवसाधारण रुग्णालयातील मानसशास्त्र वभिागांच्या मानसीक आरोग्य स्वास्थ् सुवीधा सव स्थरांवरील म्हणजेच स्थानीक राष्टीय व आंतरराष्टीय सुवीधामध्ये सुधारणा करण्यासाठी अग्रक्रमाने मागर्दशन करणे.
2. दक्षता संशोधन हयासाठी सव प्रकारचे शक्षण व्यावसायीक, जोड व्यवसायीक तसेच नाव्यवसायीक शक्षण देणे.

3. राष्ट्रीय व आंतरराष्ट्रीय संशोधन गट तयार करणे.
4. मानसीक आरोग्यसंबंध आरोग्य शक्षण साहीत्य तयार करणे.

रेडीआलॉजी

हातांमध्ये एक्सरे फील्मस घेउन ती सहज व्हीव बॉक्समध्ये घसवणे जरी आरामदायक असले तरी हे फील्म तंत्रज्ञान आत हळ् हळ् लोप पावत आहे. ब-याच काळापासून छबी घेणे, साठवणे व प्रदशत करणे हयासाठी पारंपारीक पध्दतीचे फील्म हेच माध्यम घते. आता तंत्रज्ञानानी फार वरची पातळ गाठल्यामूळ आता छबी (इमेजींग) पध्दती हया डीजीटल झाल्या आहेत व संगणकांवर त्या सहज उपलब्ध होतात. आता रेडीओलॉजी शाखा अधीकाधक डीजीटल प्रणालीकडे वाटचाल करत असल्यामूळ लवकरच फील्म हे संशोधनाचे माध्यम केईएमच्या रेडीओलॉजी शाखेमधन लोप पावेल.

आता (पी.ए.सी.एस) पीक्टर आस्थवींग आण कम्युनेकेशन सीस्टीम ही नवीन तंत्रज्ञानाची संज्ञा फील्म ला हददपार करत आहे. पी.ए.सी.एस चे तत्व अधक अचूकपणे वीशद करणा-या इतर संज्ञा म्हणजे फील्म वीरहीत रेडीओलॉजी शाखा कींवा सव डीजीटल रेडीओलॉजी शाखा हया आहेत.

त्वचा व गुप्तरोग चीकीत्सा वीभाग (स्कीन आणी बी.डी.)

पुढील बाबतीत आमच्या सेवांमध्ये सुधारणा करु.

1. रोगाचे नीदान स्कीनमध्ये इम्युनोप-लुरसन्सचा त्वचारोगामध्ये वापर.
2. ग्यालयकॉलीक असीड पीन्स हया पध्दतीचा त्वचासौदय शास्त्रामध्ये वापर.
3. डरमॅटोस्कोपी बरोबर फोटोग्राफीक अटॅचमेंटचा नॉनइनवेसीव रोगनीदान चीकीत्समध्ये उपयोग.

(जाने./फेब्रुवारी 05 मध्ये नीयोजीत)

सामाजीक सेवा

आम्ही नजीकच्या भवीष्यात रुग्णसेवेमध्ये अतीउतम सेवा उपलब्ध्ह करु.

गॅस्टोएटरॉलॉजी शल्य चीकीत्सा

1. नीयमीतपणे प्राथमीक शल्यचीकीत्सेच्या कार्यशाळा चालवणे.
   (नॉटीग आणी सुचरींग)
2. नीयमीतपणे बेसीक लॅपरोस्कोपीक कार्यशाळा आणी कॅडवरील डायसेक्शन उपक्रम चालवणे
   (पाचवा/सहावा उपक्रम जाने./फेब्रु. 05 मध्ये नीयोजीत)
3. आरगन हारवेस्टींग चा शीक्षण कार्यक्रम चालू करणे.

कार्यकारीणी पद्धती, नकाशा